

ת"פ 49230/07/16 - מדינת ישראל נגד י א

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 49230-07-16 מדינת ישראל נ' א(עציר ה)

כבוד השופט עמית מיכלס

בעניין: מדינת ישראל

באמצעות עו"ד מור מלכה, שלוחת תביעות ראשל"צ

נגד

י א (כעת במעצר)
באמצעות ב"כ עו"ד הישאם קבלאן
הנאשמת

גזר דין

רקע ועובדות כתבי האישום

1. הנאשמת הורשעה על יסוד הודאתה בתשעה כתבי אישום שונים, בעבירות שונות שעניינן תקיפה סתם, איומים, חבלה במזיד לרכב, הפרת צו שיפוטי שנועד להגן על אדם, והעלבת עובדי ציבור, כפי שיפורט להלן.

ת"פ 51454-12-15

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק. על פי עובדות כתב האישום, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום התגוררה בתה בת ה-10 חודשים של הנאשמת אצל אמה של הנאשמת, בהתאם להחלטת בית המשפט. בתאריך 17.9.2015 נציגה מעמותת "אור שלום" אשר מטפלת במשפחות אומנה, הגיעה לביקור בדירה. משעזבה הנציגה את הדירה, איימה הנאשמת על אמה במלים: "אם התינוקת תהיה באומנה אני אזרוק אותה מהחלון".

ת"פ 49230-07-16

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בשלוש עבירות של איומים, לפי סעיף 192 לחוק, ובעבירה אחת של היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק. על פי פרט האישום הראשון, בתאריך 1.2.2016 הגיעה הנאשמת למשרדי משרד הרווחה בבית דגן והחלה לצעוק על

רקע סכסוך משמורת שיש לה עם אמה בנוגע למשמורת על ילדה. בהמשך איימה הנאשמת על העובדת הסוציאלית בתיה כהן במלים: "את כולכם אני מאשימה, אתם לא מבינים עד שאתם מקבלים בוקס, תראו מה אני אעשה לכם, זה רק ההתחלה מותק". על פי פרק האישום השני, בתאריך 1.3.2016 הגיעה הנאשמת פעם נוספת למשרדי משרד הרווחה, דחפה את דלת הכניסה על מנת להיכנס. תוך כדי שצעקה כי ברצונה לשוחח עם בתיה או אהובה מנהלת המשרד. משניסה מאבטח המשרד יעקב ביטון להסביר לה שאיש לא נמצא, ולאחר שהגיע שוטר למקום על פי הזמנת הנאשמת, איימה הנאשמת על המאבטח שתרצח אותו ותשבור את כל החלונות במשרד. על פי פרט האישום השלישי, הגיעה הנאשמת אל בניין המועצה המקומית בית דגן, השליכה אבן אל עבר הבניין וניפצה חלון. למחרת היום שוחח השוטר עופר עם הנאשמת. במהלך השיחה איימה הנאשמת על השוטר ואמרה לו שהוא משתף פעולה עם הרווחה, שתתלונן עליו במחלקה לחקירות שוטרים, שתרצח באותו יום את אהובה ושלא אכפת לה מכלום.

ת"פ 7599-02-16

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בכתב אישום מתוקן בעבירה של תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי שימשה אמה של הנאשמת כאפטרופסית של בתה של הנאשמת על פי צו בית משפט. בתאריך 14.9.2016 הסיעה האם את בתה של הנאשמת לדירתה והשתיים סיכמו שהיא תשוב בהמשך על מנת לאסוף אותה. בהמשך היום הגיעה האם לדירת המתלוננת וראתה שהילדה בוכה באמבטיה. משהוציאה האם את נכדתה, צעקה עליה הנאשמת וקללה אותה ובהמשך בעטה ברגלה.

ת"פ 61172-07-17

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בעבירות הבאות: 3 עבירות איומים, לפי סעיף 192 לחוק; חבלה במזיד ברכב, לפי סעיף 413 לחוק; הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם, לפי סעיף 287(ב) לחוק. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי עמד בתוקפו צו משמורת בו נקבע שילדתה של הנאשמת, ילדת 2014 תשהה בחזקתה של אמה של הנאשמת, כאשר הנאשמת תוכל לפגוש אותה במועדים הקבועים בצו. בתאריך 18.9.2016 ניתן לאמה של הנאשמת צו הגנה נגד הנאשמת, במסגרתו נאסר על הנאשמת להטריד את האם בכל דרך ובכל מקום, לרבות טלפונית. בתאריך 25.10.2016 הביאה האם את הבת ליישוב בית דגן על מנת לאפשר לנאשמת לפגוש אותה. בשלב מסוים נטלה הנאשמת את הבת לידיה ועזבה את המקום, זאת על רקע כעסה על הדרך בה הלבישה אמה את הילדה. לאחר מכן התקשרה הנאשמת לאמה ואמרה לה שתיכף תכה אותה באגרופ, וכי תיקח את הבת ו"תעלים אותה".

בחלוף מספר דקות יצאה הנאשמת מביתה כשהיא אוחזת בסכין מטבח ואיימה על אמה בכך שאמרה לה כי תפוצץ את רכבה ו"תפנציר" לה את הגלגלים. הנאשמת התקרבה לרכבה של האם, חתכה את ארבעת הצמיגים ושברה את מראות הצד, כל זאת שעה שבתה נותרה לבדה בבית. כתוצאה ממעשי הנאשמת נגרם לרכב נזק בשווי כולל של 2,452 ₪, לרבות הוצאות גרירה, אותם השיבה הנאשמת למתלוננת לאחר האירוע.

לאחר האירוע נקראה הנאשמת לשיחה במשרדי הרווחה בבית דגן, שם שוחחה עם מנהלת מחלקת הרווחה יסמין ריימונד ועם עו"ס לחוק הנוער בתיה כהן. למקום הגיעו שוטרים בעקבות האירוע הקודם עם אמה והנאשמת תושאלה בקשר לכך. בשלב מסוים הוחלט על עיכובה של הנאשמת לתחנת המשטרה. הנאשמת, שהייתה נסערת מהחלטה זו, איימה על יסמין ובתיה במלים: "עכשיו אני מבינה למה אימהות רוצחות את ילדיהם שלהן. כי לא מקשיבים להם".

ת"פ 61157-07-17

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בכתב אישום מתוקן בשלוש עבירות של איומים. על פי פרטי האישום הראשון, בתאריך 30.10.2016 התקיימה במשרד הרווחה בבית דגן פגישה בין הנאשמת, יסמין ריימונד מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים, העובדת הסוציאלית בתיה כהן

ושוטר קהילתי. במסגרת הפגישה ולאחר שהוסברו לנאשמת דרכי טיפול בבתה לאחר שנקבעה לבת אפטרופסית, איימה עליהם הנאשמת במלים: "אני אקבור את כולכם", יצאה מהמשרד וטרקה את הדלת. על פי פרטי האישום השני, לאחר דיון שהתקיים בבית משפט לנוער בראשון לציון בתאריך 15.3.2017, איימה הנאשמת על עו"ד סיגלית אשואל, שמונתה כאפטרופסית לדין של בתה של הנאשמת ועל יסמין במלים: "אני אקח את שתיכן לבית הקברות".

על פי פרטי האישום השלישי, בתאריך 22.3.2017 לאחר שנודע לה על דבר מעצרה בעקבות חקירתה בתחנת המשטרה בראשון לציון, איימה הנאשמת על החוקר במלים: "אני ארצח את יסמין ואת בתיה וזה יהיה על הגרון שלך". בהמשך, אמרה הנאשמת לחוקר ולקצינה נוספת: "אני ארצח אותם עכשיו". לאחר שנחקרה על אודות איומים אלו, הוסיפה הנאשמת לעלוב בשוטרים ולאיים עליהם במלים: "אולי ישמעו אותי לאחר שאני יעשה עסק רציני את מבינה? תמיד אחר כך מקשיבים נשמה...עד שתשרף הרווחה הזו, תרשמי תקלטי היא תשרף אל תדאגי... עם האנשים ביחד".

ת"פ 27076-08-17

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בשתי עבירות איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק). על פי פרט האישום הראשון, טיפלה עובדת סוציאלית במחלקת הרווחה בבית דגן בשם שמרית בנושא הסדרי הראיה של הנאשמת על בתה הקטינה. בתאריך 23.5.2017 התקשרה הנאשמת לשמרית בנוגע להחלטה שהתקבלה יום קודם בוועדה שדנה ביכולותיה של הנאשמת להמשיך ולטפל בבתה הקטינה. במהלך השיחה הבהירה שמרית לנאשמת את החלטות הוועדה ואמרה לה שתבדוק אפשרויות נוספות עבור הקטינה. הנאשמת כעסה על ששמעה ואמרה לשמרית שתקבור אותה. מששאלה אותה שמרית מדוע היא מדברת בצורה כזו, השיבה לה הנאשמת: "אני אשב עליכם מאסר עולם".

על פי פרט האישום השני, בתאריך 24.5.2017 הגיעה הנאשמת למעון בו שהתה בתה והבחינה כי בתה הייתה קשורה לכיסא. הנאשמת שאלה בצעקות מדוע ילדתה קשורה לכיסא ועובדות המקום הסבירו לה את דרך הטיפול בה נקטו. במהלך השיחה אמרה הנאשמת למנהלת המעון אלה ולעו"סית שרית שאי לה בעיה לשבת בכלא נווה תרצה.

משנשאלה על יד לפרש דבריה, השיבה שהיא תשב שם שכ מי שיפריד אותה מבתה "ישלם את המחיר". בהמשך אמרה הנאשמת כי היא אינה מוכנה לקחת את הכדורים שרשם לה הפסיכיאטר, אבל היא תשתמש בכדור אחר שיכניס אותה לנווה תרצה.

ת"פ 10990-12-18

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק. על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 23.7.2018 התקשרה הנאשמת לבץ זוגה בעבר ואבי בתה וביקשה ממנו להגיע לביתה על מנת לשוחח על עניין הקשור בבתם. שיחתם של השניים התפתחה למריבה, במהלכה השליכה הנאשמת כוס פלסטיק ואת משקפי השמש של המתלונן ואמרה לו: "תיזהר שאני לא אצא עליך". בשלב מסוים התקשרה הנאשמת למוקד 100, ואמרה למוקדנית: "אני רק רוצה לזרוק עליו אבנים עד שימות...עד שאתם באים הבנאדם כבר ימות למה זה לא פעם ראשונה שאני מתלוננת ואתם לא עושים כלום אתם מביאים נידת או שאני ארצח אותו קדימה, אהה את מקלידה את זה יש לך זמץ להקליד אהה... חכה חכה אני ארצח אותו אני עכשיו באה עם הסכיץ" (כך במקור -ע.מ). לשאלת המוקדנית האם יש לנאשמת סכיץ ביד, ענתה הנאשמת: "כך, אתם רוצים שיהיה נכוץ? אותם אוהבים את זה, נכוץ"

ת"פ 41653-01-18

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בעבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק. על פי פרטי האישום, בתאריך 14.10.2018, בסמוך לשעה 20:15, הגיעה הנאשמת למשרדי הרווחה בבית דג ודפקה בחוזקה על החלו. עובדת סוציאלית בשם שירלי כה פתחה את חלו המשרד. בהמשך צעקה הנאשמת כי לא ראתה את בתה ודרשה משירלי שתמסור לעינב, פקידת הסעד שמטפלת בה, כי היא אינה מוכנה שלא לראות עוד את הבת. בהמשך אמרה הנאשמת לשירלי: "אשרוף את כל המחלקה, אני פסיכיאטרית".

ת"פ 28292-11-18

במסגרת תיק זה הורשעה הנאשמת בכתב אישום מתוקן בעבירות של תקיפת עובד ציבור, לפי סעיף 382א(א) לחוק; חבלה במזיד ברכב, לפי סעיף 413 לחוק; הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(א) לחוק. על פי פרטי האישום, ביום 8.11.2018 הגיעה למחלקת הרווחה עינב נגר, עובדת סוציאלית במחלקת הרווחה, שטיפלה בי היתר בענייניה של הנאשמת, והחנתה את רכבה בחניון סמוך המיועד לעובדי המקום. בסביבות השעה 14:00, יצאה גב' נגר ממחלקת הרווחה לכיוון חניון כלי הרכב ונכנסה לרכב. בשלב זה הגיעה הנאשמת לחניון כלי הרכב, כשבידה פטיש שניצלם, והניפה אותו לעברה של נגר. בתגובה סגרה גב' נגר את דלתות הרכב ונעלה אותן. בשלב זה הכתה הנאשמת באמצעות הפטיש בשמשת הרכב הקדמית ובחלון דלת הנהג, וכתוצאה ממעשיה נופץ החלון כליל. בהמשך הכניסה הנאשמת את ראשה וגופה לתוך הרכב, זאת מבעד לחלו ן המנופץ ובאופן מאיים, תוך שהיא מחזיקה שמיכה בידה. גב' נגר הדפה את הנאשמת באמצעות ידיה וזעקה לעזרה. מיד לאחר מכן, ניפצה הנאשמת גם את מראת

הרכב ואת חלו הנוסע האחורי שמאלי, זאת על מנת לפתוח את דלת הנוסע האחורית. גב' נגר פתחה את דלת הנהג ורצה לעבר הכניסה למחלקת הרווחה תוך שהיא זועקת לעזרה. כתוצאה ממעשי הנאשמת נגרמו לגב' נגר שני חתכים באמת ידה השמאלית שנזקקו לתפירה. נוסף על כך נגרם נזק לרכב.

תסקירי שירות המבחן וניסיונות שיקום

2. בעניינה של הנאשמת הוגשו שלושה תסקירים לעונש ותסקיר נוסף לצורך בחינת התאמתה לבית המשפט הקהילתי.

3. מתסקיר מיום 12.1.2017 עלה שהנאשמת הינה רווקה, בעברה אשפוזים פסיכיאטריים והיא אובחנה כבעלת הפרעת אישיות גבולית. על רקע קשיים במסוגלות הורית, ובמעורבות גורמי הרווחה, הועברה בתה בת השנתיים של הנאשמת לאומנה אצל אמה. הנאשמת אינה עובדת ונעזרת בקצבת נכות על רקע נפשי. אביה, עמו הייתה הנאשמת בקשר קרוב, נפטר, והנאשמת תיארה את

מותו כאירוע משברי. את הקשר עם אמה תיארה כמורכב. לנאשמת אח תאום, אולם כיום היא אינה בקשר עמו. בהיותה כבת 17 הייתה הנאשמת קורבן להתעללות מינית מתמשכת. מחוות דעת פסיכיאטריות בעבר עלה שהנאשמת נוטה להתנהגות אימפולסיבית כאשר מרגישה נפגעת או לא מובנת, שיתוף הפעולה עמה היה ירוד, והיא הגיעה למרפאה רק כאשר הייתה דרישה לכך מצד הרשויות. בעבר השתמשה הנאשמת באלכוהול באופן קבוע ובקנאביס באופן מזדמן, אולם הפסיקה את השימוש בחומרים אלו מאז הריונה.

הנאשמת התקשתה להתייחס להתנהגותה האלימה ותיארה את החיכוכים המתמשכים עם עובדי לשכת הרווחה סביב הוצאת בתה מחזקתה. הנאשמת התקשתה לגלות אמפטיה למתלוננים וניכר היה כי הינה מרוכזת סביב בתה. מדבריה נית היה להתרשם מעמדות המצדיקות שימוש באלומות במצבי פגיעה.

על פי התרשמות שירות המבחן, נוכח המערכת המשפחתית המורכבת בה גדלה הנאשמת, ובעקבות האירועים הטראומטיים שבעברה, פיתחה הנאשמת קווי אישיות גבוליים, המאופיינים בין היתר בחוסר יציבות בולטת, ביצירת יחסים בינאישיים מורכבים ופוגעניים, בהתנהגות אימפולסיבית ובקושי בקבלת גבולות וסמכות. נוכח כל האמור, ובשים לב להתרשמות שירות המבחן מנזקקות בולטת לטיפול ומהמשך סיכון במצבה, הציע שירות המבחן לנאשמת להשתלב בטיפול ההולם את מצבה בתחום הנפשי, אולם הנאשמת שללה כל צורך במעורבות טיפולית. בנסיבות אלו, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית.

4. על אף המלצת שירות המבחן, ועל מנת לבחון בכל זאת אפשרות לשילובה של הנאשמת בהליך טיפולי, הופנתה הנאשמת פעם נוספת לשירות המבחן. מתסקיר משלים מיום 11.5.2017 עלה שהנאשמת מנהלת מאבק משפטי להחזרת המשמורת על בתה. במסגרת תקופת הדחייה תיארה הנאשמת חיכוכים מתמשכים עם גורמי הטיפול במשרד הרווחה סביב הוצאת בתה מחזקתה. מעיון בחוות דעת פסיכיאטרית עדכנית שהוגשה במסגרת הליך אחר שנועד לבחון את מסוגלותה ההורית, עלה שכושר השיפוט של הנאשמת וביקורת המציאות שלה נמצאו תקינים, כאשר ההערכה היא

שבבסיס התנהגותה ותגובותיה האלימות של הנאשמת, עומדת תגובה פוסט טראומטית המופעלת על ידי האיום של לקיחת בתה. שירות המבחן הביע ספק עד כמה תוכל הנאשמת להפיק תועלת מקשר שיחתי, כל עוד מתנהל מאבק המשמורת, והעריך את רמת הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצדה כגבוהה, כאשר תוצאותיה צפויות להיות בינוניות. בשים לב לעמדותיה של הנאשמת, ששללה כאמור נזקקות טיפולית, נמנע גם הפעם שירות המבחן מהמלצה טיפולית.

5. למרות העדר המלצה טיפולית, לא אמרו הצדדים נואש, ולאחר שהנאשמת צירפה תיק נוסף שהיה תלוי ועמד נגדה, ניתנה לה הזדמנות נוספת להשתלב באפיק טיפולי במסגרת שירות המבחן. תסקיר משלים בעניינה של הנאשמת הוכן ביום 12.11.2017, אולם, למרבה הצער, גם ממנו עלה שגישתה של הנאשמת לא השתנתה, תוך שניכר היה שלתפיסתה פעלו הרשויות ואמה נגדה. בתוך כך עלה שהנאשמת התקשתה להתייחס באופן ביקורתי להתנהגותה האלימה כלפי אמה, ולגלות אמפטיה כלפיה. משיחה עם האם עלה שמערכת היחסים, שגם כך הייתה מורכבת, החמירה על רקע היותה של האם בעלת המשמורת על בתה של הנאשמת. בעקבות אשפוזה של האם, שמנע ממנה להוסיף ולטפל בילדה, הועברה בתה של הנאשמת למשפחת קלט חסויה. ממידע שהתקבל משירותי הרווחה עלה שלנאשמת ניתן צו הרחקה ממשדד הרווחה בבית דגן ומהעובדים במשרד, כך שהקשר הטלפוני שלהם עמה היה טלפוני בלבד, עובדה שלא מנעה ממנה להמשיך ולהגיב בצורה אימפולסיבית, לא מווסתת ואף אלימה כלפי עובדי המשרד. מהשירות הפסיכיאטרי נמסר שהנאשמת ממשיכה במעקב הפסיכיאטרי ובשיחות עם הפסיכולוג. עם זאת נמסר שהנאשמת נטלה תרופות באופן לא יציב, ושעל אף שהגיעה לפגישות שנקבעו לה, היא גילתה קושי להיתרם מהטיפול. גם הפעם נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית, ושב על הערכתו לפיה רמת הסיכון הנשקפת מהנאשמת הינה גבוהה, וכי מידת החומרה של תוצאות מעשייה צפויה להיות בינונית.

6. בתאריך 21.6.2018, מתוך הכרה בכך שהנאשמת זקוקה לסל טיפולי מקיף, כפי שאף עלה בצורה בולטת מתסקירי שירות המבחן, הסכימו הצדדים שהנאשמת תופנה פעם נוספת לשירות המבחן, הפעם לצורך בחינת התאמתה לבית המשפט הקהילתי. מתסקיר שהוכן ביום 3.9.2018 עלה שהנאשמת התקשתה להכיר בבעייתיות כלשהי בתפקודה והביעה מורת רוח מהאופי האינטנסיבי של ההליך בבית המשפט הקהילתי. עוד צוין בתסקיר שבמהלך הפגישה התנהלה הנאשמת באופן תוקפני ואלים מילולית, כאשר בעקבות התנהגותה נאלצו העובדים להסתייע בשירותי האבטחה. נוכח כל האמור, בהעדר הכרה בנזקקות טיפולית, היעדר מחויבות והיעדר יכולת להיענות לגבולות, נמצא שהנאשמת אינה מתאימה להשתלב בהליך בבית המשפט הקהילתי.

ראיות לעונש ראיות המאשימה לעונש

7. מטעם המאשימה הוגשו הראיות הבאות:

ת/1 - מכתבה מיום 24.12.2018 של הגב' עינב נגר, עו"ס לפי חוק הנוער במועצה המקומית בית דגן. מכתב זה פתח צוהר לעבודתם של העובדים הסוציאליים על פי חוק הנוער. במכתבה תיארה גב' נגר את הרגשתה הקשה בעקבות האירוע הטראומטי אותו חוותה, כמתואר בכתב האישום בת"פ 28292-11-18. בתוך כך תיארה כיצד בשנה וחודשיים בהם שימשה עו"ס לחוק הנוער של בתה של הנאשמת, נהגה כלפיה בכבוד, חמלה, אמפטיה ורגישות, זאת ה

ך בשל סיפור החיים הכואב של הנאשמת וה ץ בשל העובדה שבתה לא גדלה עמה. גב' נגר סיפרה שבמהלך תקופה זו הייתה קשובה לכאבה של הנאשמת, סובלנית למצבי הרוח שלה וזמינה לצרכיה "הבלתי מסופקים" להכלה ולקשר. לדבריה, הפער ביץ התנהגותה זו לביץ מעשיה של הנאשמת כלפיה, אותם כינתה "חסרי רחמים", סדקו בתוכה סדקים שונים בקשר למקצוע העבודה הסוציאלית המושתתת על כבוד האדם ועל האמוץ באנשים. מאז האירוע לא חזרה גב' נגר לעבודתה והיא נמצאת בתהליך אותו הגדירה כ"ארוך, עמוק וכואב" של עיבוד הטראומה שחוותה. לצורך כך מסתייעת עו"ס נגר ביץ היתר בטיפול מקצועי, המסייע לה להחזיר את היכולת לתת אמוץ באנשים, ובעיקר את הרגשת המוגנות והביטחון שהופרה. את האירוע שחוותה תיארה גב' נגר כ"כמה דקות שנדמו כנצח ואיום ממשי על חיי". גב' נגר ביקשה מבית המשפט לראות אותה כאדם פרטי שהותקף במסגרת עבודתו, שעה שמילאה תפקידה על פי חוק, והביעה תפילה ותקווה לכך שהחברה תדע להוקיע כל שימוש באלימות כלפי עובדים סוציאליים במסגרת תפקידם.

ת/2 - תמונות החבלות שנגרמו לגב' נגר באמה השמאלית.

ת/3 - תמונות של רכבה של גב' נגר, בה ץ ניתץ להבחיץ בחלונות הימניים של הרכב כשהם חסרים ובמראה הצדית השבורה וכ ץ בשתי פגיעות שגרמו לשברי "קורי עכביש" בחלוץ הקדמי. ת/4 - תעודה רפואית של גב' נגר ממנה עולה שהיא נפגעה באמה שמאלית, שמאחד מהפצעים שנגרמו לה הוצא חלק זכוכית, ושטיפול שהוענק לה כלל תפירת הפצעים וחבישתם.

ת/5 - רישום פלילי של הנאשמת ממנו עולה שלחובתה 3 הרשעות קודמות, האחרונה שבה ן משנת 2001 על אירוע של תקיפת בן זוג משנת 1999, בגינו ריצתה עונש של מאסר בעבודות שירות. בעברה של הנאשמת גם עבירות של היזק לרכוש, איומים, ותקיפה בתנאים מחמירים.

ראיות ההגנה לעונש

8. מטעם ההגנה הוגשו הראיות הבאות:

נ/1 - תעודת נכה שתוקפה פג בתאריך 30.6.2015.

נ/2 - חוות דעת פסיכיאטרית מיום 4.8.2016 שהוכנה במסגרת תיק זה, לפיה הנאשמת נמצאה כשירה לעמוד לדי ואחראית למעשיה.

נ/3 - מאמר של פרופ' אורן גזל-אייל בו מציע המחבר לאפשר חריגה ממתחם העונש ההולם לא רק מטעמי שיקום או הגנה על הציבור, אלא גם במצבים של הסדרי טיעון ושיקולי צדק. נ/4 - תמונות של הנאשמת ביחד עם בתה, בה ן נראות השתיים כשה ן שמחות ומחייכות, וכ ן תמונות של מתנות אותן קנתה הנאשמת לבתה.

טיעוני הצדדים לעונש טיעוני המאשימה לעונש

9. ב"כ המאשימה, עו"ד מור מלכה, הפנתה לשורה הארוכה של המעשים בהם הורשעה הנאשמת, המגוללים מסכת אירועים קשה בה שבה הנאשמת וביצעה עבירות בעיקר נגד עובדות סוציאליות ופקידות סעד

במחלקת הרווחה, אולם גם כלפי אמה, בן זוגה לשעבר וכלפי שוטרים, כאשר הרקע לביצוע העבירות הוא הוצאת ילדתה של הנאשמת מחזקתה. את העבירות ביצעה הנאשמת לאורך תקופה ארוכה שהחלה בחודש ספטמבר 2015 והסתיימה רק לאחר מעצרה של הנאשמת עד תום ההליכים בחודש נובמבר 2018.

עוד נטע שלאורך השנים עשתה המדינה כל שביכולתה על מנת לסייע לנאשמת, אולם עתה, משנמצא שהנאשמת לא השכילה לנצל את העזרה שהושטה לה, אין מנוס מלהטיל עליה עונש מאסר ממושך.

בטיעוניה ציינה ב"כ המאשימה את הערכים החברתיים שנפגעו, ואת הצורך להג על עובדי ציבור, כפי שמשקף אף מפסיקת בית המשפט העליון.

בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירה, נטען שהנאשמת ביצעה עבירות הן במישור המילולי והן במישור הפיזי, ה כלפי גוף זה כלפי רכוש, כאשר המכנה המשותף לכל מעשיה הוא אי ההשלמה עם החלטות שהתקבלו בעניינה על ידי העובדות הסוציאליות, ופנייה לשימוש באלימות לצורך השגת מטרותיה.

ב"כ המאשימה הצביעה על ההסלמה שחלה בעבירות לאורך השנים, והפנתה לדוגמאות מהן ניתן ללמוד שהנאשמת הוציאה את איומיה מן הכוח אל הפועל, ולמעשה מימשה את איומיה הלכה למעשה.

מטבע הדברים תשומת לב מיוחדת הוקדשה לתיק האחרון בזמן, בגינו נעצרה הנאשמת עד תום ההליכים המשפטיים. אירוע זה, בו שברה הנאשמת את חלונות רכבה של העובדת הסוציאלית, אופיין ברמת חומרה גבוהה במיוחד, שכך הנאשמת לא הסתפקה בשבירת החלונות, עבירה חמורה כשלעצמה בשים לב לכך שהמתלוננת ישבה בתוך הרכב, אלא שהנאשמת ניסתה אף להגיע אל המתלוננת עצמה, כאשר הכניסה את גופה אל תוך הרכב. המאשימה הפנתה למכתב שכתבה המתלוננת (ת/1) בו תיארה את המצב הנפשי הקשה בו היא נתונה עד היום, ואת ההשלכות של המקרה על המשך חייה, לרבות העובדה שמאז המקרה היא לא חזרה לעבודה. עוד ציינה שמעשיה של הנאשמת מאופיינים באובססיביות ובאלימות חסרת רס, זאת הלאור העובדה שהיא לא היססה להמשיך ולבצע גם בפני שוטרים ומאבטח, והן לאור העובדה שהיא המשיכה לבצע עבירות במהלך ניהול ההליכים המשפטיים נגדה.

המאשימה לא התעלמה מנסיבות חייה הקשות והכאובות של הנאשמת, אולם טענה שעל אף שבתה מורחקת ממנה, לא ניהלה הנאשמת בשום שלב הליך חוקי ולגיטימי, ותסכולה תורגם למעשי אלימות.

ב"כ המאשימה סקרה את הניסיונות שנעשו על מנת לסייע לנאשמת מצד הגורמים השונים, אולם מניסיונות אלו לא עלו יפה, יש להתמקד בשיקול המניעתי, זאת לאור מסוכנותה הרבה. בהקשר זה נטען שלא יתכן שמצוקתה של הנאשמת תעניק לה חסינות מפני פגיעה בזולת. המאשימה עתרה לקבוע מתחם עונש הולם בעבירת איומים שבוצעה כלפי עובדות סוציאליות וכלפי שוטרים, שנע בין 3 ל-9 חודשי מאסר בפועל לכל אירוע; בעבירת איומים תוך שימוש בסכין שביצעה הנאשמת כלפי אמה, מתחם הנע בין 6 ל-18 חודשי מאסר; לגבי מעשי הנאשמת בת"פ 28292-11-18 (ניפוץ חלונות הרכב כאשר המתלוננת יושבת בתוך הרכב, ותקיפת המתלוננת, תוך שהפרה צו הרחקה) עתרה לקביעת מתחם הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר. בעניין זה ביקשה ב"כ המאשימה לקבוע מתחם עונשי נפרד לכל אירוע, שכך מדובר במסכת אירועים נפרדת שהוצעו לגבי מתלוננים שונים ובהזדמנויות שונות, ולמקם את עונשה של הנאשמת ברף העליון של המתחם, באופן בו תרצה סך הכול 3 שנות מאסר.

אשר לרכיב הפיזי, עתרה לפצות את העו"ס עינב נגר בלבד, שנפגעה מהנאשמת בצורה הקשה ביותר. ב"כ המאשימה ממנעה מלבקש פיצוי עבור הפגיעה ביתר העובדות הסוציאליות, זאת "לאור מצבה של הנאשמת".

מטעם המאשימה הוגשה אסופת פסיקה, אליה אדרש בהמשך, התומכת בעמדתה להטיל על הנאשמת עונש מאסר ממושך.

טיעוני ב"כ הנאשמת לעונש

10. ב"כ הנאשמת, עו"ד הישאם קבלאן, טען כל אשר ניתן לטובת הנאשמת, וביקש בפתח דבריו לראות בה יותר מאשר נאשמת בפלילים, זאת בשים לב למצבה ולחוויות הקשות שעברה בחייה. בטיעוניו לעונש ביקש להתמקד בצדדים האנושיים של הנאשמת, תיאר את נסיבות חייה הקשות והדגיש שכל התיקים בהם הורשעה, נסובו סביב הוצאת הילדה היחידה שיש לה. לדבריו, כל רצונה של הנאשמת הוא שיתנו לה להיות אימא. אשר לתסקירי שירות המבחן נטען שהנאשמת אינה יודעת להבחין בין העובדות הסוציאליות המטפלות בעניין המשמורת על הילדה לבין קצינת המבחן, והיא רואה בהן גוף אחד. מסיבה זו ומתוך חשש שמא יהיה בכך כדי להשפיע באופן שלילי על ההליכים המתנהלים במקביל בנוגע למשמורת על הילדה, נמנעה הנאשמת מלקבל על עצמה אחריות ולהתנצל על מעשיה. ב"כ הנאשמת ביקש לראות במעשיה של הנאשמת משום "מעשה אחד", בשים לב למבחן "הקשר ההדוק" שנקבע בהלכת גיאבר ובעניין עיסא, זאת נוכח העובדה שמדובר באותה מסכת עובדתית, גם אם חלף זמן בין האירועים. לפיכך ביקש לקבוע מתחם עונש אחד לכל האישומים.

קביעת מתחם העונש ההולם מעשה אחד או מספר

אירועים

11. הנאשמת הורשעה בביצוע של עבירות רבות. לפי סעיף 40 לחוק, יש לקבוע האם מהווים מעשים אלו אירוע אחד או שמא כמה אירועים, וככל שיקבע שמדובר במספר אירועים, יש לקבוע אם יש מקום לגזור עונש נפרד לכל אחד מהם, או שמא עונש כולל [ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013) פסקה 32; ע"פ 2454/18 עזרא שיינברג נ' מדינת ישראל (6.12.2018) פסקה 19 (להלן: עניין שיינברג)]. המבחן לזיהוי מספר האירועים הוא מבחן "הקשר ההדוק" [ע"פ 4910/13 גיאבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014) (להלן: עניין גיאבר)]; ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.2015); ע"פ 5668/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.2016)]. במקרה שלפנינו ביצעה הנאשמת עבירות שונות כלפי אנשים שונים, ובזמנים שונים ומובחנים. לצד זאת, מעשיה של הנאשמת בוצעו על רקע המאבק שניהלה נגד רוב המתלוננים, ובכלל זה העובדות הסוציאליות ואמה, בנוגע לקבלת החזקה על ילדתה או בקשר לטיפול שהוענק לה. עוד יש לתת את הדעת לכך שלא אחת איימה הנאשמת על אותו מתלונן במועדים שונים. נוכח האמור, נית מצד אחד לראות באיומים שהפנתה הנאשמת כלפי אותה עובדת סוציאלית במספר מועדים כאירוע עברייני אחד, ומנגד נית לראות במכלול המעשים אותם ביצעה במסגרת ביקור אחד במשרד הרווחה, במהלכו איימה על מספר אנשים וזרקה אבן, כאירוע עברייני אחד.

לאחר עיון בעובדות כתבי האישום בהם הורשעה הנאשמת, הגעתי לכלל מסקנה שגם אם קיים חוט מקשר ביין כלל האירועים, דומני שבמקרה זה יש לתת משקל נכבד לכך שהנאשמת פגעה במספר רב של אנשים, במועדים שונים

שנפרסו על פני מספר שנים, ביץ אם באופץ מילולי ובי ץ אם בצורה פיזית. במובץ זה לא נית ץ לראות בכל מעשיה של הנאשמת כאירוע עברייני אחד, אולם נית לראות באיומים שהופנו כלפי אותו אדם כמסכת אחת של איומים שנמשכה לאורך זמץ.

12. ואולם, דומני שבמקרה שבפנינו, השאלה האם מדובר במעשה אחד או שמא במספר אירועים נפרדים לא תסייע לנאשמת, זאת ממספר נימוקים. האחד, בכוונתי לגזור על הנאשמת עונש כולל, ועל כן קטנה החשיבות של הגדרת מספר האירועים לקביעת העונש (עניין שיינברג, פסקה 20 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן). השני, בקביעת העונש על אירוע אחד יש להתחשב ממילא במספר המעשים של הנאשמת, שכן "לעתים, העובדה שהאירוע כולל כמה מעשים יכולה לשוות לו מידה נוספת של חומרה" (עניין גיאבר, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז). השלישי, בין אם היו נקבעים מתחמים נפרדים לכל עבירה ובין אם היו נקבעים מתחמים ל"קבוצות אישומים", ממילא לא היה נקבע עונשה הסופי של הנאשמת באופן של סכימת כלל העונשים באופן מצטבר, ולפיכך עונשים אלו היו מוטלים בחפיפה חלקית זה לזה, כמקובל במקרים דומים בהם מורשעים נאשמים בריבוי עבירות, להוציא מקרים חריגים, שהמקרה שלפנינו איננו נמנה עליהם.

הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם נסיבות הקשורות

לביצוע העבירה

13. ככל שהדבר נוגע לעבירות האלימות והאיומים, פגעה הנאשמת בערכים החברתיים של זכות האדם לכבוד, לשלמות הגוף, לתחושת ביטחון ולשלוות הנפש. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בתקיפת עובדי ציבור, קל וחומר כאשר מדובר בתקיפתם של עובדים סוציאליים.

על הצורך להחמיר בעונשם של מבצעי עבירות אלימות עמד השופט מ. חשין בע"פ 8314/03 רגיאח שיהד בן עווד נ' מדינת ישראל (7.6.2005):

"בית-המשפט חייב להעלות את תרומתו הצנועה במלחמה הקשה שיש לחברה בישראל באלימות הגוברת והולכת ברחובות ובבתים, ותרומה זו תמצא את ביטויה בעונשים החמורים ששומה עליהם על בתי-המשפט לגזור על מעשי אלימות שפשו במקומנו כמגיפה. עלינו למוד את הרחמים שבליבנו כמידה הראויה להם, והרי ידענו כי כל מי שנעשה רחמן במקום אכזרי סוף שנעשה אכזרי במקום רחמן. יצא הקול מבית-המשפט ויילך מקצה הארץ ועד קצה. יצא הקול וידעו הכל כי מי שישורשע בעבירת אלימות יישא בעונש חמור על מעשהו. והעונש יהיה על דרך הכלל כליאה מאחורי סורג ובריוח. וככל שיעצם מעשה האלימות כן תארך תקופת המאסר."

14. הנאשמת איימה בי היתר גם על אמה, באחת הפעמים תוך שהיא אוחזת סכי בידה ואף חתכה את צמיגי מכוניתה. לאורך השנים עמדו בתי המשפט על הצורך להחמיר בענישה במקרים של תקיפת קשישים, בפרט הורים.

בעניין זה יפים הדברים שנאמרו בע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (12.12.05) (להלן: ענין אלייב):

"חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעוררת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה... בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפייה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה".

15. ואולם, עיקר האיומים מצד הנאשמת הופנו כלפי העובדות הסוציאליות. על הצורך להגן על עובדי הציבור עמד השופט א. רובינשטיין בדנ"פ 7383/08 אונגרפלד נ' מדינת ישראל (10.7.2011) פסקה ד', ודומה שהדברים יפים, מקל וחומר, גם לעבירות האיומים בהן הורשעה הנאשמת:

"העוצמה הגדולה של חופש הביטוי מצדיקה במקרים הנחוצים מתן משקל לשמו הטוב של אדם, שלא יהא למרמס, וגם הגנה מתאימה על עובדי ציבור כבענייננו... ככל שעובד הציבור זוטר יותר ונגישותו לאמצעי ההגנה נמוכה יותר, כיש מקום להגנה עליו במסגרת העבירה בה עסקינן, עבירה המעוגנת בשילוב שבי אינטרס השירות הציבורי לבי כבוד האדם של עובד הציבור... "

ובמקום אחר [רע"פ 2019/11 אלי מיארה נ' מדינת ישראל (22.3.2011) פסקה ז'] ציין השופט א. רובינשטיין:

המטיל אימה על הזולת אי הזולת צריך לפשפש ביכולותיו העתידות של המאיים כדי לברר אם יש ממש באיומים; ועובדי הציבור אינם צריכים להיחשף לחריצת לשו קללות, חרופים וגידופים מכל בר בי רב, שיקנה לו חסינות בשל חופש הביטוי. לבתי המשפט תפקיד גם בהגנה על כבודם.

על הצורך לספק לעובד הציבור סביבת עבודה בטוחה ולהחמיר במבקשים להטיל עליהם מורא, עמד בית המשפט ברע"פ 5940/06 גל נ' מדינת ישראל (18.12.2006) (להלן: עניין גל):

"המבקש תקף עובד ציבור ואף איים על חייו, אך ורק בשל העובדה שהחלטותיו של עובד הציבור לא תאמו לאינטרסים האישיים שלו. מדובר בהתנהגות נלוזה כנגד עובד ציבור אשר מילא את תפקידו. הנני מצדיק אפוא את החלטת בית- המשפט המחוזי להחמיר בעונשו של המבקש הן משום עברו הפלילי הכולל הרשעה בעבירה של תקיפת עובד ציבור, הן בשל האינטרס הציבורי הדורש, כי החוק יספק הגנה אפקטיבית על אנשי הציבור וה לאור הצורך החברתי, כי אלה האחרונים, יבצעו את תפקידם ללא כל מורא".

16. הנאשמת פגעה במספר רב של אנשים, ובכלל זה אמה, והעובדות הסוציאליות, כאשר הנפגעת העיקרית הייתה גב' נגר, שאך בנס לא נפגעה בצורה קשה יותר. פעמים רבות קורב עבירה הינו דמות הנסתרת מ העי, אשר בית המשפט אינו חשוף לו מעבר לעובדות היבשות המתוארות בכתב האישום. מנגד, נחשף בית המשפט במלוא העוצמה לנסיבותיו האישיות של הנאשם, זאת בין היתר בשל העובדה שהנאשם נוכח באולם בית המשפט, יש לו זכות להתבטא טרם גזירת דינו ולא אחת נערך בעניינו תסקיר מפורט של שירות המבחן. בדרך זו נחשף בית המשפט למצוקותיו של הנאשם, ועניינו של קורבץ העבירה עלול להידחק לקרץ זווית, או לא לקבל את המקום הראוי לו בהליך המשפטי. לפיכך, גם כאשר מדובר בנאשם בעל נסיבות חיים לא פשוטות, על בית המשפט להציב לנגד עיניו גם את קורבנות העבירה שנפגעו ואת ההשלכות שיש למעשי הנאשם עליהם ועל סביבתם. בעניי ן זה יפים הדברים שנאמרו בעניי ן אלייב:

הענישה הספציפית היא כמובן אינדיבידואלית, בכל מקרה לגופו ולנסיבותיו; לא אחת הנאשמים באים עצמם מרקע קשה המצדיק התחשבות; אך המחוקק והפסיקה רואים לנגד עיניהם גם את הקרבנות, קרבנות בפועל וקרבנות פוטנציאליים, את היחיד שאיתרע מזלו להיות קרבן, ואת כלל החברה החוששת כי ירבו קרבנות. " (ההדגשות אינן במקור - ע.מ.)

17. מעיו בכתבי האישום עולה שהנאשמת ביצעה את העבירות על רקע הליכים שונים שהתנהלו בנוגע לבתה. באחת הפעמים נקלעה הנאשמת לסיטואציה לא פשוטה, בה חוותה מצוקה וחוסר אונים כאשר ראתה את בתה קשורה לכיסא במעוץ. ואולם, מרבית מעשיה של הנאשמת נעשו אך בתגובה לתשובות ששמעה מעובדות הרווחה, כאשר תשובות אלו לא נעמו לאוזניה, או כחלק מסכסוך עם אמה, ששמשה משך תקופה מסוימת כמשמורנית וכאפוטרופסית של בתה הקטינה. עוד עולה שלא אחת מימשה הנאשמת את איומיה הלכה למעשה. כך למשל איימה הנאשמת על אמה, בעודה אוחזת סכיץ, כי תחתוך את צמיגי הרכב, ובהמשך אכ ן מימשה איום זה. במקרה אחר איימה הנאשמת על מאבטח המשרד, ביץ היתר, שתשבור את כל חלונות המשרד, ומקץ מספר חודשים ניפצה את חלוץ בנייך המועצה ואת חלונות רכבה של הגב' נגר בעוד הגב' נגר יושבת בתוך הרכב. את האירוע האחרוץ, והחמור מכולם, ביצעה הנאשמת שעה שעמד בתוקפו צו הרחקה שהוצא נגדה בעקבות מעשיה הקודמים.

18. האיומים אותם השמיעה הנאשמת באוזני אמה ובאוזני עובדות הרווחה, המאבטח והשוטר, היו איומים חמורים שעניינם פגיעה פיזית בעובדות רווחה, ובכלל זה איומים ברצח, ביץ אם רצח שלה ובי אם רצח של בתה. גם אם אניח שהנאשמת לא התכוונה לממש את איומיה כלפי בתה, הרי שכאשר איומים אלו הושמעו על ידי אישה שבעבר הוציאה דברים מץ הכוח אל הפועל ומימשה את איומיה, יש לראות בהם אמירות שיש בכוח ן כדי להטיל מורא על העובדות הסוציאליות, שמא תממש את איומיה ותפגע בה ן, או בבתה, שעל שלומה ה ן אמונות. על כך יש להוסיף שהנאשמת השתמשה לא אחת בחפצים שונים לצורך ביצוע המעשים או לצורך המחשת כוונותיה. כך למשל אחזה הנאשמת בסכין בשעה שאיימה על אמה, כאשר הנאשמת השתמשה באותה סכין בהמשך לצורך חיתוך צמיגי הרכב. באירוע האחרון השתמשה הנאשמת בפטיש שניצלים באמצעותו תקפה את העו"ס נגר וניפצה את שמשות רכבה בשעה שהגב' נגר ישבה ברכבה. סיבה נוספת לדאגה ממעשיה של הנאשמת היא התרשמות שירות המבחן מחוסר הגבולות שלה, מהמניע למעשיה, וממדרג החומרה שהלך והתעצם לאורך השנים, עד לתקיפתה הפיזית של העובדת הסוציאלית

באירוע האחרון .

19. כפי שנראה בהמשך, ובכך אקדים מעט את המאוחר, נסיבות חייה של הנאשמת אינן פשוטות, ומצוקתה היא מצוקה אמיתית. לצד זאת, רצף האירועים האלימים, מדרג החומרה העולה, העובדה שמעשי הנאשמת הופנו כלפי מספר אנשים, עובדי ציבור ובני משפחה כאחד, העובדה שמדובר באיומים ברצח, כאשר הנאשמת הוכיחה שהיא לא רק מאיימת אלא גם מממשת חלק מהם, בכל אלו יש כדי להצביע על כך שמהנאשמת נשקפת סכנה אמיתית ומוחשית לסובבים אותה.

20. עבודתם של עובדים סוציאליים בכלל, ועובדים סוציאליים לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 (להלן חוק הנוער) בפרט, הינה עבודה קשה ושוחקת, לא רק בשל עומס העבודה עמו הם מתמודדים, אלא גם, ואולי בעיקר, בגלל העומס הרגשי לו הם חשופים. האוכלוסייה הבאה במגע עם העובדים הסוציאליים הינה, מטבע הדברים, אוכלוסייה נזקקת, עליה נמנים לא אחת אנשים קשי יום, מכורים, אנשים בעלי בעיות כלכליות, רפואיות ונפשיות, ולא פעם אף עבריינים. לכל אלו צריכים העובדים הסוציאליים לתת מענה וקשב, לדעת להכיל את סיפור חייהם הקשה ואת תסכוליהם, להיות סובלניים למצבי רוח ולהתנהגויות שאינן נורמטיביות. כאשר מדובר בעובדים סוציאליים לחוק הנוער, האמונים על הגנתם וביטחונם של קטינים, הם נדרשים להתמודד לא אחת עם החלטות קשות ביותר, לעתים קורעות לב ולאיזונים שונים שלעיתים משאירים את הורי הילד מאוכזבים. הנאשמת ניסתה במעשיה לגרום לעובדות הסוציאליות לשנות מעמדת המקצועית, זאת הדרך של הטלת פחד באיומים שהפנתה כלפיהן, והן בכוח הזרוע. מצבה הנפשי של הנאשמת

21. ב"כ הנאשמת ביקש להתחשב במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם במצבה הנפשי של הנאשמת, ואף הגיש פסיקה בה נעשה שימוש בסעיף 40ט(א)(9) לחוק לצורך קביעת מתחם עונשי נמוך יותר לנאשמים הקרובים לסייג האחריות הפלילית.

נוסף על כך הוגשה מטעם ההגנה חוות דעת פסיכיאטרית שהוכנה בשנת 2016 במסגרת תיק זה (נ/2). מחוות הדעת עולה שהנאשמת מוכרת למערכת הפסיכיאטרית משני אשפוזים קודמים 6 שנים קודם לכן, אליהם הגיעה כשהיא במצב פסיכוטי על רקע שימוש בסמים ואלכוהול. באותה שנה הייתה הנאשמת במעקב פסיכיאטרי ולא הומלץ על נטילת טיפול תרופתי. הנאשמת אובחנה כבעלת הפרעת אישיות גבולית, כשברקע נסיבות חיים קשות ושימוש מאסיבי בסמים ואלכוהול "עד לאחרונה". עוד עולה מחוות הדעת שההתדרדרות במצבה הרגשי של הנאשמת חלה לאחר שהוחלט על הוצאתה של ילדתה והעברתה למשמורת אצל אמה. להערכת כותבי חוות הדעת, סגנון החשיבה האופייני לנאשמת, המתבטא בהבעת כעס על המערכת ותחושתה ש"עושים לה דווקא", כמו גם הקושי שלה בוויסות רגשי וסגנון ההתנהגות האופייני לה במצבי תסכול ומצוקה, יחד עם הפחד מכך שישללו לה את הסדרי הראייה עם ביתה, הם שגרמו לה לפעול באימפולסיביות ובאלימות. מתסקיר שירות המבחן, כמו גם מדבריה של הנאשמת עולה שמאז לידת הילדה חדלה הנאשמת לצרוך סמים ואלכוהול

שעמדו, כאמור, בבסיס ההתדרדרות במצבה הנפשי. במצב דברים זה, ועל אף בעיותיה הנפשיות של הנאשמת, אינני סבור שמצבה הנפשי נכו להיום קרוב לסייג מאחריות פלילית, ומשכך לא ניתן להתחשב בו בעת קביעת מתחם העונש ההולם. מסקנתי זו מקבלת משנה תוקף בהשוואת מצבה הנפשי של הנאשמת למצבם הנפשי של הנאשמים שעניינם התברר במקרים שנדונו בפסקי הדין שהוגשו מטעם ההגנה [ראו ת"פ (מחוזי חי')-01-14 2663 מדינת ישראל נ' יבגני גנסי (29.10.2014); ת"פ (ראשל"צ) 14653-01-13 מדינת ישראל נ' יוסף לוקשינסקי (20.4.2015)].

הענישה הנוהגת

22. מסקירת הפסיקה עולה שישנה אבחנה ברורה ברמת הענישה בין איומים המושמעים בין אנשים

"רגילים", שאז מתחם הענישה יכול לנוע בי מאסר על תנאי ושל"צ או קנס ועד למאסר

בפועל לתקופה קצרה, לבין איומים המושמעים כלפי עובדי ציבור, שאז ננקטת מדיניות ענישה מחמירה.

כפי שנראה בהמשך, גם עבירות איומים שבוצעו נגד הורים, לא כל שכן אלימות שננקטה נגדם, זכו להתייחסות עונשית מחמירה.

על רמת הענישה בעבירת איומים שבוצעה כלפי עובדים סוציאליים, ניתן ללמוד מהמקרים הבאים:

א. ברע"פ 8253/11 לורנס (רייז) נר"י מדינת ישראל (4.12.2011) אושר עונש מאסר של 24 חודשים שנגזרו על נאשם שהורשע לאחר ניהול הליך הוכחות ב-7 עבירות איומים, 4 עבירות של העלבת עובד ציבור ועבירה של הטרדה באמצעות מתקן בזק שהופנו אל עבר עובדת סוציאלית ששימשה כפקידת סעד מחוזית, אשר במסגרת תפקידה הפגישה בין הנאשם לבין בתו הקטינה בת ה-5. עונשו של הנאשם נקבע על ידי בית המשפט המחוזי שקיבל את ערעור המדינה על קולת העונש שנגזר עליו על ידי הערכאה הדיונית [עפ"ג (מרכז) 47293-08-11 מדינת ישראל נ' לורנס (רייז) נר"י (לא פורסם)].

ב. ברע"פ 7398/15 ולדימיר רחמימוב נ' מדינת ישראל (6.11.2015) אושר עונש של 4 חודשי מאסר בעבודות שירות שנגזרו על נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של תקיפת עובד ציבור ואיומים, שעניינם זריקת עציץ מפלסטיק על ראשה של עובדת בלשכת התעסוקה. כתוצאה ממעשי הנאשם נשבר העציץ. בערכאה הדיונית נקבע מתחם עונשי הנע בין 2 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות ל-8 חודשי מאסר בפועל.

ג. בת"פ (י-ם) 57362-11-11 מדינת ישראל נ' עובדיה לוי (15.10.2012) הורשע נאשם לאחר ניהול הוכחות במספר עבירות איומים שהופנו כלפי עובדות סוציאליות ועובדות לשכת הרווחה, ובהמשך כלפי שוטרים בפניהם איים על פגיעה בעובדות הסוציאליות. על הנאשם, שהיה כב 72 ובעל עבר פלילי, נגזר עונש של 24 חודשי מאסר.

ד. בת"פ (ראשל"צ) 14699-04-16 מדינת ישראל נ' טל פלדמן (12.11.2017) נגזר עונש של 5 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, לאחר הפעלת שני מאסרים מותנים, לאדם שאיים על עובדת סוציאלית ששימשה כפקידת סעד לסדרי די, זאת בשל מצב רפואי ונפשי קשה בו היה נתון. בגזר הדין נקבע מתחם עונשי הנע בין מספר חודשי מאסר ועד 12 חודשי מאסר. ערעור ובקשת רשות ערעור שהוגשו על ידי הנאשם לא עסקו בעניין העונש [ע"פ (מרכז-לוד) 41069-12-17 טל פלדמן נ' מדינת ישראל (25.3.2018); רע"פ 3057/18 טל פלדמן נ' מדינת ישראל (20.6.2018)].

ה. בעפ"ג (מרכז-לוד) 1608-01-18 מוחמד עלאונה נ' מדינת ישראל (30.4.2008) נדחה ערעורו של אסיר שאיים על עובדת סוציאלית בכלא ונדוץ לעונש של 8 חודשי מאסר שירוצו במצטבר לעונש מאסר ארוך אותו עתיד היה לסיים.

ו. בת"פ (ת"א) 33932-03-15 מדינת ישראל נ' מאיר מלכה (14.11.2017) הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקף, בעבירות של איומים ותקיפת עובד ציבור כדי להכשילו בתפקיד, בכך שנתן מכה בכף היד לקבלץ הוצאה לפועל ואיים עליו ועל חברו בצורה קשה. באישום נפרד הורשע בעבירה של הפרת הוראה חוקית. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הושת עונש של 4 חודשי מאסר בעבודות שירות. נקבע מתחם עונשי הנע בי 2 ל- 12 חודשי מאסר.

23. מהמקובץ עולה שכאשר מדובר באיומים שנועדו לזרוע פחד בקרבן של העובדות הסוציאליות ובעלי תפקידים אחרים בשירותי הרווחה ובכך להרתיע אותם מלבצע את תפקידם נאמנה, ובפרט כאשר מדובר באיומים ברף חומרה גבוהה, הרי שאיך מדובר במתחם עונשי "רגיל" ויש לקבוע מתחם הנע ביץ מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות ועד 9 חודשי מאסר בפועל עבור כל איום או מסכת איומים שהופנו כלפי כל אחד מעובדי הציבור. מתחם עונשי דומה יש לקבוע גם בכל הנוגע לאיומים שהופנו כלפי השוטרים. כפועל יוצא ממתחם עונשי זה, מקובלת עלי עתירת המאשימה אף לקביעת מתחם עונשי של 12-24 חודשי מאסר על עבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות המקרה שלפני, קרי תקיפה שבוצעה תוך שימוש בפטיש שניצלים באמצעותו ניפצה הנאשמת את חלונות רכבה של עובדת סוציאלית שעה שזו יושבת בתוך הרכב, גרימת חבלות למתלוננת שנגרמו מהזכוכיות המנופצות, והכל תוך הפרת צו הרחקה שהוצא נגד הנאשמת.

24. על רמת הענישה בעבירות של איומים ותקיפה המבוצעות כלפי הורי הנאשם, נית ללמוד, בי היתר, מגזרי הדי הבאים, שעל אף שחלקם חמורים בהרבה מהמקרים שלפנינו, הם משקפים את מגמת ההחמרה ביחס למעשים המבוצעים כלפי קורבנות עבירה "רגילים": ת"פ (ראשל"צ) 16887-05-13 מדינת ישראל נ' יגאל אלמליח (1.10.2013); ת"פ (רח"י) 1477-04-13 מדינת ישראל נ' פלוני (23.11.2015); ת"פ (מח' נצרת) 15801-11-14 מדינת ישראל נ' פלוני (15.6.2015); ת"פ (ב"ש) 26775-11-13 מדינת ישראל נ' טלקר (13.5.2014); ת"פ (י-ם) 61206-02-15 מדינת ישראל נ' פלוני (8.7.2015) - התייחסות למתחם עונשי בלבד.

25. במסגרת ת"פ 61172-07-17 איימה הנאשמת על אמה תוך שהיא אוחזת בסכין בידה, נסיבה שיש בה משנה חומרה ומצדיקה קביעת מתחם עונשי שונה וחמור מזה שנקבע לעבירת איומים הכוללת שימוש במלים בלבד. על אף שהנאשמת לא הורשעה בעבירה של החזקת סכין שלא כדין, ובשים לב לפסיקה הנוהגת, כמו גם לעובדה שהנאשמת איימה לפגוע ברכבה של אמה, אני קובע מתחם עונשי הנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר [ראו והשוו סקירת הפסיקה שאוזכרה על ידי בגזר הדין שניתן בת"פ 21131-07-16 מדינת ישראל נ' ווקנין (29.10.2018) שעסק בעבירה של החזקת סכין].

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

26. כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן ומחוות הדעת הפסיכיאטרית (נ/2), הנאשמת אובחנה בעבר כבעלת הפרעת אישיות גבולית, כשברקע נסיבות חיים קשות (פגיעות מיניות, מגורים בפנימייה ומערכת יחסים קשה עם אמה), וכן שימוש מאסיבי בסמים ובאלכוהול לאורך שנים. זמן קצר לאחר שילדה את בתה, הוחלט שהיא אינה מסוגלת לגדלה בכוחות עצמה, והילדה עברה למשמורת אמה של הנאשמת. על רקע זה חלה הידרדרות נוספת במצבה הרגשי של הנאשמת, שהובילו אותה להגיע למשרדי הרווחה ולבצע את העבירות בהן הורשעה. אשר לרמת המסוכנות הנשקפת מהנאשמת, קבע שירות המבחן שהיא ברמה בינונית. נוסף על כך ניתן ללמוד על מסוכנותה של הנאשמת מתוכן כתבי האישום בהם הורשעה. במעשיה הוכיחה הנאשמת שהיא עושה ותעשה הכול על מנת לשנות את ההחלטות שהתקבלו על ידי הגורמים המוסמכים בעניין בתה. כפי שצוין מוקדם יותר, לא היססה הנאשמת לממש את איומיה ולהוציאם מן הכוח אל הפועל.

27. הנאשמת אינה מטופלת חרף נזקקות ברורה לטיפול, והיא אובחנה כבעלת סף שליטה נמוך ביותר. הנאשמת הביעה עמדות המצדיקות שימוש באלימות במצבי פגיעה, ומכא עולה חשש כבד לכך שהנאשמת תממש את איומיה גם בקשר לעובדות סוציאליות נוספות. כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן, גורמי סיכוי אלו נותרים ללא מענה, וחרף הניסיונות שנעשו, הנאשמת לא שולבה בהליך טיפולי מכל סוג שהוא. בהיעדר הליך שיקום, סביר שמצבה של הנאשמת לא ישתנה בעתיד הקרוב, ומשכך יש לתת משקל משמעותי לשיקול של הרתעת היחיד.

28. נוסף על כך לא ניתן להתעלם מהעובדה שהנאשמת שבה ואיימה על העובדות הסוציאליות, ובהמשך אף תקפה את אחת מהן, תוך כדי ניהול ההליכים המשפטיים נגדה, ולאחר שהורשעה בחלק מהעבירות. מעקב אחר השתלשלות העניינים בהליך המשפטי שהתנהל נגד הנאשמת מלמד שלא אחת בזמן שהדיון המשפטי נדחה, למשל לצורך עריכת תסקיר, נפתח נגדה תיק חדש, שבהמשך צורף למכלול תיקיה והרשעותיה. ריבוי העבירות וביצוע חלק מהן תוך כדי ניהול ההליך המשפטי וכן עליית המדרגה בדרגת החומרה של המעשים, מוביל למסקנה שיש להביא במכלול השיקולים, ובגדרי המתחם, גם את הרתעתה האישית של הנאשמת, כאמור בסעיף 140 לחוק [ראו והשוו: רע"פ 4935/17 שפדיה סימנדיוב נ' מדינת ישראל (24.8.2017) פסקה 8].

עמוד 16

29. בנסיבות שתוארו לא מצאתי לחרוג מהמתחם לקולא מטעמי שיקום, שכך הנאשמת שללה כל אפשרות לשיקום, וממילא אין בנמצא המלצה של שירות המבחן. מנגד, הצורך בהרתעת הרבים מלבצע עבירות דומות כלפי עובדות סוציאליות הינו מתבקש ובכוונתי לתת לו משקל בקביעת עונשה הסופי של הנאשמת בגדרי המתחם, בהתאם לסעיף 40 לחוק.

30. ב"כ הנאשמת ביקש לחרוג ממתחם העונש ההולם "מטעמי צדק" והפנה כתמיכה לטענתו לע"פ 8283/17 אברהם עבאסי נ' מדינת ישראל (10.6.2018) (עניין עבאסי). באותו מקרה הוחלט על הקלה משמעותית בעונש המאסר שהוטל על נאשם בביצוע עבירה חמורה, זאת בשל העובדה שבמהלך מעצרו אשתו נפטרה ושני ילדיו עתידים היו לעבור למשפחת אומנה במהלך ריצוי מאסרו, הליך שעורר קושי עבור בתו של הנאשם. ואולם, מן הראוי לציין שבאותו מקרה, חרף התחשבות בית המשפט במצבו של הנאשם בנסיבות הקשות והפחתת משך המאסר, לא הוחלט על ביטול עונש המאסר לחלוטין.

כידוע, חריגה ממתחם העונש ההולם אפשרי על פי החוק מטעמי שיקום בלבד [סעיף 40ד(א) לחוק]. חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק, הינו כלל משפטי יציר הפסיקה והוא נועד לתת מענה לאותם מקרים חריגים ביותר בהם אין מענה בחוק. בדומה למצב הדברים בעניין עבאסי, גם במקרה שלפנינו הוצאה ילדתה של הנאשמת מחזקת ההורה הביולוגי שלה. ואולם, בשונה מעניין עבאסי, במקרה שלפנינו בוצעו העבירות לאחר שהילדה הוצאה מחזקתה של הנאשמת ועל רקע אי ההשלמה של הנאשמת עם רוע הגזירה, ואילו בעניין עבאסי הוצאת הילדה למשפחת אומנה נעשתה עקב הצורך שנוצר כתוצאה מעונש המאסר אותו עתיד היה הנאשם לרצות. נוסף על כך, שירותי הרווחה, כמו גם בית המשפט, מצאו שהנאשמת אינה כשירה במצבה הנוכחי לטפל בילדה, כך שלפחות בתקופה הנראית לעין אין למשך המאסר שיוטל עליה כדי להשפיע על סוגיית המשמורת על הילדה.

פיצוי

31. הנאשמת פגעה במספר רב של אנשים. לחלקם נגרם נזק ישיר כתוצאה ממעשיה ובחלקם פגעה באופן המצדיק פיצוי עונשי. חרף עובדה זו ביקשה המאשימה לחייב את הנאשמת לפצות רק את הגב' עינב נגר, בה פגעה הנאשמת בצורה החמורה ביותר, זאת בהתחשב ב"מצבה" של הנאשמת.

בעניין זה מצאתי להזכיר שבהתאם להוראות החוק וההלכה הנוהגת אין בית המשפט מתחשב בנתוני האישיים של הנאשם בבואו לפסוק את גובה הפיצוי, זאת בניגוד לעונש הקנס. עמד על כך השופט י. עמית בע"פ 4919/14 שמעון אזולאי נ' מדינת ישראל (6.3.2017) פסקה 45:

"במאמר מוסגר: בכך שונה עונש הקנס מפיצויים. סכום הקנס נקבע בהתאם לשיקול גמול המתבסס על תמחור סובייקטיבי של הסבל בעיני הנאשם, ולפיכך כולל התחשבות גם במצבו הכלכלי. סכום הפיצויים נקבע לפי שיעור הנזק שנגרם לנפגע באופן

עמוד 17

אובייקטיבי, ועל כן אינו כולל התחשבות בנתוני האישיים של העבריין (הלוי - תורת דיני
העונשי, עמ' 875, 890-891).

ראו גם דברי השופט א. רובינשטיין ברע"פ 2174/11 רמי לוזון נ' מדינת ישראל ואח' (25.5.2011) פסקה ח',
והפסיקה המוזכרת שם.

32. משלא התבקש פיצוי על ידי המאשימה, נשאלת השאלה האם יש בכוחו של בית המשפט להטיל פיצוי זה, וככל
שהתשובה לכך חיובית, האם נכו וראוי לעשות כבנסיבות העניי. לאחר שנתתי דעתי לעניי מצאתי שיש להשיב בחיוב על
השאלה הראשונה, ובשלילה על השאלה השנייה. סעיף 77(א) לחוק קובע: "הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו,
בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים
חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו". מהאמור עולה שלבית המשפט ישנה סמכות להטיל פיצוי עונשי גם מקום
שהמאשימה לא עתרה להטלת עונש זה. ראו דברי השופט מ. מזוז בע"פ 5860/14 אסף לביא ואח' נ' מדינת ישראל
(6.3.2016) פסקה 17 (להלן: עניין לביא):

"הפעלת הסמכות לפסיקת פיצויים לקרבן עבירה על ידי בית המשפט אינה טעונה
בקשה של התביעה, וגם החוק אינו מתנה זאת בבקשה של התביעה... אמנם עתירת
המדינה לפסיקת פיצויים ונימוקיה לכך יכולים להוות שיקול בבוא בית המשפט להחליט
האם לפסוק פיצויים ובאיזה שיעור, אך איך היא תנאי לסמכותו של בית המשפט
כאמור."

שלושה שיקולים מרכזיים הביאוני למסקנה לפיה במקרה זה איך להטיל על הנאשמת פיצוי לכל נפגעות העבירה.
האחד, עמדת המאשימה, שעל אף שאיני מחויב לה, יש לתת לה משקל (עניין לביא); השני, העובדה שלהוציא את
הגב' נגר, לא נגרם נזק פיזי לאיש מהמתלוננים; השלישי, ככל שהדבר נוגע לפיצוי לאמה של הנאשמת, הרי שהיא
פוצתה על הנזק הישיר שנגרם לרכבה, וככל שהדבר נוגע לאיומים שספגה מהנאשמת, הרי שפסיקת פיצויים לטובת
האם יכול ותביא להרעה נוספת ביחסיה | .

סוף דבר

33. הנאשמת תקפה עובדת סוציאלית ואימה על מספר עובדות סוציאליות נוספות, זאת אך בשל העובדה
שהחלטותיה של העובדות הסוציאליות לא תאמו לאינטרסים האישיים שלה. נוגעת ללב מלחמתה של הנאשמת על
הזכות לגדל את בתה. עם זאת, הדבר אמור להיעשות באמצעים חוקיים בלבד ולא בדרך של הטלת מורא על העובדות
הסוציאליות, שראיית את טובת העניי הינה ראייה רחבה יותר מזו של הנאשמת. מלאכתו של בית המשפט בהטלת עונש
על נאשם לעולם איננה פשוטה, ועליו לראות לנגד עיניו ה את הנאשמת בשעתה הקשה, וה את קורבנות העבירה.
במקרה זה האינטרס הציבורי והצורך החברתי דורשים לספק הגנה אפקטיבית לעובדות הסוציאליות על מנת שאלו יוכלו

לבצע את תפקידן בסביבה בטוחה וללא כל מורא (עניין גל). עובדות הסוציאליות אינן שק חבטות ואסור שתהווה יעד לפריקת תסכולים של קהל היעד לזוהן נותנות שירות.

34. בהתחשב במספר האירועים הפלייליים, משכם, מספר הנפגעים וחומרת המעשים, היה מקום להטיל על הנאשמת עונש מאסר לתקופה ממושכת ביותר. ואולם, בהתחשב במורכבות נסיבותיה האישיות של הנאשמת, בעובדה שהודתה במיוחס לה ובכך חסכה את הצורך להעיד את העדים, מצאתי לגזור עליה את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 20 חודשים, שמנינם מיום מעצרה של הנאשמת 8.11.2018, ובניכוי הימים בהם ישבה במעצר: 28.7.2016 ועד 16.8.2016; 27.10.2016 (יום אחד); -22-26.3.2017; 15-17.10.2018.

ב. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים אותו לא תישא הנאשמת, אלא אם תעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורה על אחת או יותר מהעבירות שעניינן אלימות מסוג פשע, החזקת סכין שלא כדין, חבלה במזיד ברכב או תקיפת עובד ציבור.

ג. מאסר על תנאי למשך 3 חודשים, אותו לא תישא הנאשמת אלא אם תעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורה על אחת או יותר מהעבירות שעניינן אלימות מסוג עוון, איומים, היזק לרכוש במזיד או הפרת הוראה חוקית.

ד. פיצוי - הנאשמת תפצה את הגב' עינב נגר (ע"ת 3 בת"פ 28292-11-18) בסכום של ₪ 7,000. הפיצוי ישולם עד ליום 1.5.2019, ויועבר למתלוננת על פי פרטים שתעביר המאשימה למזכירות בית המשפט בתוך 7 ימים.

35. בשולי הדברים מצאתי לציין את עמדתה ההגונה של המאשימה לאורך ההליך כולו, שעה שהכירה במצבה הייחודי של הנאשמת ומצאה לתת לה הזדמנויות להשתלב בהליך טיפולי, לרבות במסגרת בית המשפט הקהילתי.

עוד מצאתי לציין לטובה את עו"ד קבלאן שמעבר לעובדה שהציג את עניינה של הנאשמת בשלב הטיעונים לעונש בצורה אנושית ונוגעת ללב, נמצא שמעבר לתפקידו ה"רשמי" כ"כ הנאשמת, הוא ליווה אותה לאורך השנים ברגעי משבר לא פשוטים כמו גם ברגעי השמחה המעטים שהיו מנת חלקה בכל פעם שהורשתה לפגוש את ילדתה, והיווה עבורה אוזן קשבת שכה הייתה חסרה לה.

36. ניתן בזאת צו כללי למוצגים.
ניתן היום, י"ד שבט תשע"ט, 20 ינואר 2019, במעמד הצדדים.
עמית מיכלס, שופט

